

تأثیر حجامت بر درد سیاتیک بیماران مراجعه کننده به موسسه تحقیقات حجامت ایران

نویسندگان: * عزیز شهرکی واحد، ** شیرین حجازی، *** حسین خیراندیش

زمینه و هدف: تسکین درد به دو روش دارویی و غیردارویی میسر است. یکی از روشهای طب مکمل و غیردارویی حجامت است. در طب اسلامی و منابع مذهبی نیز توصیه‌های فراوانی به انجام حجامت شده است. رسول اکرم و ائمه اطهار خود حجامت می‌کرده‌اند. اما رضا (ع) : رسول خدا فرمودند: اگر در چیزی شفا وجود داشته باشد پس در تیغ حجام است یا در شربت‌ی غسل. لذا هدف از این مطالعه بررسی تأثیر حجامت بر تسکین درد سیاتیک بیماران مراجعه کننده به مؤسسه تحقیقات حجامت ایران در سال ۱۳۸۳ بود.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک تحقیق کارآزمایی بالینی بود که بر روی یک گروه از بیماران (۵۰ نفر) مبتلا به درد سیاتیک قبل و بعد از حجامت با هدف بررسی تعیین تأثیر حجامت بر درد این بیماران انجام شده است. درد سیاتیک بیماران توسط پزشک و آزمایشات بالینی تأیید شده بود. روش گردآوری داده‌ها یک پرسشنامه متشکل از چهار قسمت شامل: مشخصات دموگرافیک، اطلاعات مربوط به بیماری، مشخصات درد، فرم ثبت شدت درد بود. نتایج بوسیله توسط نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمون آماری T مورد مقایسه قرار گرفت.

یافته ها : نتایج نشان داد که شدت درد اکثریت واحدهای مورد پژوهش قبل از انجام حجامت غیرقابل تحمل بوده است ولی پس از جلسه اول و دوم بصورت شدید، پس از جلسه سوم (متوسط) و پس از جلسه چهارم تا ۱۵ روز بعد از اتمام جلسات درمانی خفیف بوده است. از نظر آماری میانگین شدت درد در بیماران بعد از هر جلسه نسبت به قبل از آن کاهش معنی‌داری را نشان داده است و بطور متوسط شدت درد بیماران ۱۵ روز بعد از اتمام جلسات درمانی نسبت به ابتدای دوره درمان ۴/۷۸ واحد کاهش یافته بود. ($p < 0/001$).

نتیجه گیری و بحث : یافته‌ها نشان داد که اختلاف معنی‌داری بین میانگین کاهش شدت درد در بیماران مبتلا به درد سیاتیکی وجود داشته و حجامت موجب کاهش معنی‌داری درد در این بیماران گردیده است. لذا پیشنهاد میشود که با فعال‌سازی مراکز درمان دولتی و تحقیقاتی و برگزاری روشهای غیر دارویی در تسکین درد بیماران از روشهای کم‌هزینه‌تر، کم‌عارضه‌تر و ساده استفاده شود، روش درمانی حجامت که علاوه بر ساده بودن در انجام، از نظر اقتصادی نیز مقرون به صرفه می‌باشد میتواند برای تسکین درد و درمان برخی بیماریها استفاده گردد.

واژگان کلیدی: حجامت، درد، درد سیاتیک، فتق دیسک بین مهره ایی

*کارشناس ارشد پرستاری و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زابل

**کارشناس ارشد مامایی و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد پزشکی تهران

***رئیس موسسه تحقیقات حجامت ایران

آدرس نویسنده مسئول: زابل- خیابان فردوسی - دانشکده پرستاری و مامایی -

ایمیل azizshahraky@yahoo.com - تلفن همراه ۰۹۱۵۳۴۲۳۱۶۹